

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

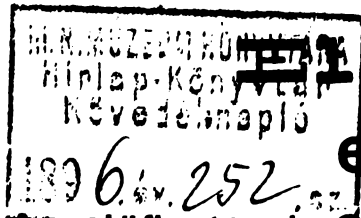
Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Előfizetési ár
egy évre 2 frt.

Az előfizetések Csomor Kálmán czimén Gyöngyösre küldendők.

Ismét a lelkész urak figyelmébe.

Sokszor adtunk kifejezést annak, hogy a szőlészek kipusztult szőlőtjeiket nem képesek saját erejükből felujítani. Nem, mert leg öbbje jövedelem nélkül van; nem, mert a pénzintézetek a filloxera által kipusztított szőlőföldekre csekély kölcsönt adtak, a szőlők felujítására tett kiadásokat pedig éppen semmire sem becsülték; ez volt oka annak, hogy a szőlők felujítása a nagy általánosságban eddig meg nem indult.

Évek óta hangoztattuk, hogy itt az állami segély nélkülözhetlen. Reá mutattunk más államokra; ahol a segély a szőlészek részére megérkezett.

Elmondottuk, hogy sokkal egyszerűbb az állami közvetítés, mint azt némelvek feltüntetik; mert ha az állam a kölcsöntnyújtó pénzintézetet biztosítja, ha a szőlők felujítására adandó kölcsönt mint a dézsma váltságot elsőbbségben részesíti: a kérdés meg lesz oldva.

Végre a kérdés így meg is oldatott. Mult évi 11-ik számunkban mint kellemes hirt említettük fel, most már mint tényt konstatálhatjuk. A mennyiben Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur, egy a filloxera által kipusztított szőlők

felújítását czélozó törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőház elé. Most már csak az kívánatos, hogy a javaslat mielőbb törvényynyé váljék, s az egészséges alakban hajtassék végre.

A törvényjavaslat azt czélozza, hogy a szőlészeket, kipusztított szőlőterületeinek felújításánál szükértelemmel és kedvező visszafizetési feltételek mellett a szükséges pénzzel lássa el.

A törvényjavaslat betérésének hite azt hisszük ez ideig az egész országba eljutott; s még a kunyhóban lakó szőlész is tudja már, hogy ő a kormány intézkedése folytán — kipusztult szőlőjének felújításánál támogatásban részesül.

Vannak minden időben, hogy szelid kifejezést használjak *élelmes* emberek, akik az egyszerű népnek tapasztalatlanságát felhasználják, s az a szegény nép akinek érdekében leginkább nyert életet a törvényjavaslat, ha ideje-korán fel nem világosítatik: legkisebb részt élvezi a törvény áldásos intézkedését,

Ezen szempontból szólnak a lelkész urakhoz, különösen a községekben levő lelkész urakhoz; lépjenek ezuttal sorompóba, s a törvényjavaslatban czélozott jókban az egyszerű szőlész népet részesíteni segédkezzenek.

A papság, ezredéves hazánkban mindig teljesíté hazafiai polgári kötelességét. Békében az Isten igéjének hirdetésével iparkodtak az erkölcsökre hatni, harcban jó példával jártak elő.

Ezen ezredéves dicső papság utódaihoz szólnak! Az ellenség megtámadott; — szőlővagonunkat megsemmisítette, a szőlész asztaláról elvonta a mindennapi kenyeret, hol jólét helyett inség honol.

Most mikor az állam a fegyvereket megteremti, álljanak a küzdelem, a védelem terére; tegyenek, fáradjanak, hogy népeiknek jólétük fejlődésével saját alászállott jövedelmük is emelkedjék.

Az intelligens elem meg fogja érteni a törvényjavaslat intenczióját, s minden esetben igénybe veszi; de a köznép, a távol eső kis falvak szőlészei azok későn s lehet akkor is ferdén értesülnek.

A községi előljáráóságokban is lehet bizalmat helyezni; de a nélkül, hogy azokat megsértenénk, több sikert remélünk a lelkészek tevékenységétől. Azért tehát nagyon kívánatos, hogy lépjenek sorompóba.

Világosítsák fel a népet arrra:

1-ször. Hogy a törvényjavaslat csak is a filloxera által kipusztított szőlők felujtására eszközli a kölcsönt ;

2-szor. Hogy e kölcsönt csakis fordított földbe ültetni tervezett amerikai alanyokon levő ojtványok beszerzésére adja ;

3-szor. Hogy a kölcsön összege annyi lesz, mennyibe az ojtványok előállítása, a karók beszerzése, valamint a szőlőnek öt évi megmunkálásáak fele kerül. S így egy magyar holdra : ojtványra 400 480 frtot, karóra 100—120 frtot, öt évi munkát évenként 40 frtot számítva 200 frtot ennek felét 100 frtot, s összesen 600 700 frtot ad, melyösszeg vissza fizetése csak is az ötödik évben történik s tart 15 éven át.

4-szer. Hogy a dologi teherrel terhelt birtokra is megadják a kölcsönt, mely elsőbbségi betáblázást nyer.

5-ször. Hogy egyesek is kapnak kölcsönt és pedig már azok is, akiknek kipusztított szőlőterületeik a 800 □ ölet meghaladja. Nagyobb területeknél nincs a határ megszabva.

6-szor. Hogy a kölcsönöket időközönként fogják kiutalványozni, s a visszafizetést az 5-ik év kezdetével mindig szüret után kell teljesíteni, mint a dézsmaváltság vagy örökváltság tartozást.

7. Hogy a kormány intézkedni fog, miszerint a szőlész közönség alany és ojtvány szőlővesszőkkel ellátassék, e czélból állami telepeket szaporítja és végre

8-szor. Hogy a munkások kiképzésére szakközegei által teljes erővel közreműködik.

Szóval lesz minden, csak a szőlész legény legyen a talpán, s azután ne várja, hogy a nap a hasára süssön.

De figyelmeztesse a szőlész népet, hogy a kölcsön, csak is a filloxera által kipusztított szőlőföldekre fog adatni s nem arra, hogy kiki tetszése szerint bárhol szőlőt telepítsen. Ilyenre nem lesz adva kölcsön, csak oly esetben, ha az illető szőlésznek talaja az amerikai alanyok ültetésére nem alkalmas. Ez esetben lesz az illetőnek megengedve, hogy ugyanazon hegyközségben hasonló nagyságu területen alkalmas talajban ültethessen.

Ezek szerint a kipusztított szőlők értéke rendkívül emelkedik, amennyiben egy magyar holdra mintegy 600—700 frt kedvező kölcsönt adnak.

S miután a kölcsön nem a személynek de a területnek

adatik meg: csakhamar megérkeznek a vevők, bekopogtatnak az egyszerű nép ajtaján, hogy a kipusztult szőlőterületet, melyek ez idő szerint, helyesebben azelőtt alig birtak értékkel: összevásároljuk. S a törvényben biztosított előnyöket összekaszmarják

Legyenek résen a lelkész urak. Világosítsák fel a népet, hogy az ilyen jó képet vágó szőlőföld vásárolóknak mutassanak ajtót.

Tudassák a néppel, hogy az új törvény életbe léptével a szőlők felujtása óriási mérveket ölt; tudassák, hogy az országba szőlővesszőket behozni nem szabad. S így a szőlővesszők legalább is addig, míg az ujonnan ültetendő nagyobb telepek nem hoznak vesszőket: magas árért lesznek beszerezhetők. Iparkodjanak tehát még most beszerezni, s tavasszal erejükhöz mértén ki-ki ültessen egy kis telepet.

Mondják el nekik, hogy legjobb alanyok: a ripáriák, melyek azonban a túl meszes talajban nem diszlenek. Hogy a szoloniszt és rupestrist mint olyant, amely a meszes talajban eléggé ellenáll, többen dicsérik; de általános megállapodás még nincs. Hogy a jaquez eddig a meszes és száraz talajban eléggé ellenállónak bizonyult.

Fel kell világosítani a népet, hogy ily nagy mérvű támogatás mellett a kipusztult szőlők biztosan felujulnak, s így a homoki szőlőkultura iránti érdeklődést lohaszszák. Mert az igazi hazája a szőlőknek: a hegyes partos vidék és kötött talaj.

Ha mindezekről felvilágosítják népüket, a törvény intenczióját érvényesíteni elősegítik s népüket sok károsodástól megóvhatják.

Azután ne sajnáljanak fáradságot venni elmélkedjenek a felett, hogy miként lehetne az érdekelteket egész könnyen, minden költséges utánjárás és költekezés nélkül a kölcsönhöz juttatni.

Csakhamar megtalálják, hogy az a szövetkezés által érhető el.

Tudvalevőleg valamelyik valószínűleg az Agrár-bank veszi kezébe a szőlők felujulásának kölcsön ügyletét. S legvalószínűbben az országban több helyütt fiókokat fog felállítani. De minden esetre nem annyit, hogy a szőlészek azt egész kényelmesen igénybe vehessék.

Ha azonban szövetkezetet állítunk fel, a felállítandó bank

fiókjai készséggel eszközlik velük az összeköttetést. S azután mint a nagy bank kis részese, otthon községükben önmaguk intézhetik saját ügyeiket.

Ily szövetkezetek ez idő szerint is nagy számmal vannak, melyek a Bpsten létesített Országos szövetkezettel vannak összeköttetésben, s maguk intézik saját ügyeiket. A leendő nagy bank is készséggel fogadja az ilyen szövetkezetet

Egy ilyen szövetkezet megalakításához legtöbb község rendelkezik kellékekkel.

Ott vannak a plebános urak egészen alkalmasak arra, hogy az elnökséget elfogadják; a tanítók, hogy a könyvvezetést teljesítsék, Hiszen egy kis honorárium úgy is elfér a rosszul fizetett tanítónak. A pénztárnokságra pedig mindenütt akad alkalmas megbízható ember. Hogy miképen kell a szövetkezetet megállapítani, s mily szabályzatot kell készíteni, arról jövőre szólnak.

Egész meggondolva tettük, midőn jelen cikkünket ismét a lelkész urak figyelmébe ajánlottuk, mert ők a közös érdek előmozdításán kívül a gondviselésükre bízott ingóságok értékét is fejleszthetik.

A szőlőtermelő vidékeken legtöbb templomnak, iskolának, de magának a plebániának is volt szőlője, melyet a filloxera nem kimélt meg.

Ezek felujítására, ha bár léteznek is alapok, eddig nem volt eszközölhető azért, mert a felügyeletet teljesítő hatóság nem adta beleegyezését arra, hogy az alapítványok bizonytalanságba befektettessenek.

Az új törvény életbe léptével ezek is felujítás alá kerülhetnek; hacsak az érdektelenség vastag kérge nem jelentkezik.

A kormány végre valahára megtette kötelességét; most a felvilágosodottnak kötelessége az intencziót átérteni, előljárni, s a népet felvilágosítani. S ha mindez megtörténik, amin nem kétkedünk, akkor a 2000 év irásakor szőlőink felujulni s az eddig elcsüggedt szőlész népünk jóléte felviradni fog.

Adja az Isten, hogy úgy történjék! . . .

A kézben ojtásról.

I.

A szőlők felujítását czélozó törvény életbeléptével a kézben eszközlendő ojtások még inkább nagyobb tért hódítanak.

Nagyobbat, mert legtöbb ember, nem fog bibelődni az ojtvány készitással; hanem a kölcsönnel a *kész ojtványokat bevásárolja, s egyszerűen elülteti.*

Szaporodni fognak az ojtvány készítő telepek. Egész üzlet fog cbből származni: s az ügyes muukás értelmes és vállalkozó emberek közül, nem egy fog szép vagyont szerezni *az ojtvány készítés és árusítás útján.*

Ezen okból, de azért is, mivel az egyesek is ezután nagyobb mérvben fognak a kézben ojtásokkal foglalkozni, egész helyén látjuk, ha a kézben ojtás készítésről ültetésről értekezünk.

Egész bátran tehetjük ezt, most 11. év óta foglalkozunk a kézben ojtásokkal.

Az új szőlőszet terén sehol sem fejlődött ki úgy az okoskodás, hogy így fejezzem ki magamat a komédia, mint a kézbeni ojtásoknál. Ezt elősegítették magok a szaközlönyök. Ha valaki feltalált egy csuda bogár alakú ojtó-gépet, beküldötte a lapoknak egy hosszú lére eresztett cikk kíséretében. A reá következő héten azután már alakja ott diszlett s a kísérő cikk boldogítja az olvasót! . . .

Mennyi sok pénz lett így a tapasztalatlan emberek által a haszontalan ojtógépekért kidobva s mindennek az volt a lényege, mert *a hírlapnak cikkekre volt szüksége! . . .*

Ha valaki előveszi az 1885. évtől kezdve az 1893. évig a szaklapokat, átlapozza, lát abban annyiféle ojtógépet s talál annyi újabbnál-újabbakat, hogy a mai tapasztalattal elkell felette mosolyodnia.

Hát még a hirdetésért mennyi jövedelmet raktak zsebre! . . .

Mi kezdettől fogva azt mondtuk: *ojtásra legalkalmasabb az emberi kéz.*

A lefolyt 11 év alatt a kézben ojtásnál az eddig leirt, hallott és tanácsolt eljárásokat majd mind követtük.

Ojtottunk szabadkézzel, tettünk kísérletet ojtógépekkel. Többféle csudabogarakat küldöttek hozzánk is, azok legtöbbször, de csak nagyon kicsinben tettünk kísérletet. Legutóbb a Richter-féle hüvelyekkel is ojtottunk.

Alkalmaztunk az ojtásnál rövid és hosszú váglapokat; — készítettük a párosítást nyelvvel és nyelv nélkül; — kötöttünk tiszta raffiával, spárgával, hárással és pamuttal, valamint réz galicz oldatba áztatva; nemkülönbön megviaszoltuk a raffiát spárgát hárászt és a pamutot.

Boritottuk az ojtást parafával, marha béllal, stukator náddal, czi-rokkal. staniollal impregnált papírral; és ezeket hol vékony sárga réz hol fekete sodronnyal kötöttük. — Kentük az ojtást kátránnyal és viaszszal. — Nemesítettünk sima és gyökeres vegyes ripária-, portális-jaquez- szolonisz és rupestrisba. Eszközöltük a nemesítést február második feletől kezdve egész május első feléig.

Nemesítettünk melegházban, valamint beraktuk azonnal melegágyba. Eszközöltük ojtványokat cserepekben, gyp darabokban valamint égetlen agyag edényekben. Az ojtványokat nemesítés után pinczékbe és fris trágyával hevített vermekbe raktuk. Elraktuk előgyökereztetés végett; valamint megkísérlettük a szabadba földre rakni s vékonyan betakarni.

Nemesítettünk egy és két szemre különböző fehér és vörös bor valamint csemege fajokat.

Szóval mint a fent elősoroltakból látható megkísérletünk mindent úgy a nemesítéssel mint az eloskolázással, amennyiben elraktuk: mélyen, magasan, barantosan, árkokba, gödrökbe vas után és végre a Richter féle ormos eljárásokkal, és mindezek bennünket a következőkre tanítottak meg.

Először is arra, hogy a sok okoskodások mint mindeuütt, úgy ezen nemesítési módozatnál is nagyon megboszulják magukat.

Az összes 11 év alatt 1890. évben volt a legnagyobb sikerünk. Akkor voltak sorok, ahol 75—80% tóli eredményt értünk el. Ezt azóta soha sem értük el. De soha nem is jártunk el olyan egyszerűen, mint az 1890. évben.

Hogy csakugyan 75—80%-tőli sikert értünk el, mindazok bizonyíthatják, akik akkor a Gyöngyös városában a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület által elnökségem alatt rendezett szőlőszeti kiállításon megjelentek, s a kertemben volt ojtványokat megtekintették.

A többi évek alatt, különösen akkor, midőn a sok böles tanácsokra hallgattam ugyancsak gyenge eredményt értem el. Azonban általánosságban — 18—20%-tól alul sohasem volt az eredmény.

Ennyi hosszú évek tapasztalata után bárkivel szemben azt állítom, *hogy az ojtást legalkalmasabb és legcélszerűbb kézzel és nem géppel eszközölni.*

Egy tréfás versecskét is irtam a munkások részére 1890 évben erre vonatkozó rész így szóllott:

»Ojtáshoz legjobb az emberi kéz,
Az ember figyelmes, mindent meg néz;
Gépet az ojtáshoz az használjon,
Ki ojtót nem talál semmi áron.

Az itt mondottakat ma is vallom. S nagy elégtételül szolgál nekem az, hogy egy most legujabban megjelent félhivatalos szakközlöny, mely a legelső hivatalos szakférfi által szerkesztetik *nekem ad igazat.*

Ő ugyanis egy összehasonlítást mutat ki szépen kiállított uj lapjában, melyben a Richter-féle hüvelyeken és szabad kézzel való ojtás közti különbözetet tünteti fel s azt mondja, hogy 10 óra alatt Richter-féle hüvelyen egy munkásra 188 darab ojtványt, míg ugyanannyi idő alatt egy munkás szabad kézzel 233 dbot készít el.

Végre mikor a kimutatásokkal készen van így szól: «Ezen kísérlet, úgy a munka gyorsaságára, mint az első osztályú vagyis a használható ojtványok %-ára nézve is a kézzel ojtást mutatja előnyösebbnek, és ezek alapján mondhatjuk: *hogy a szabad kézbéli ojtás minden tekintetben előnyben van a hüvelyen való ojtásnál.*»

Távol legyen tőlünk a sérteni akarás vagy a támadási viszketegde a közjó mindenek felett!

Az az első szakfőú, aki évtizedek óta intézi a szőlészeti ügyeket, s van befolyással a legfelsőbb elhatározásra: *csak a szőlők felujításának második évtizedében jön arra, amit mi egyszerű emberkék évek előtt hirdettünk, hogy az összes ojtógépek elbujhatnak a kézbeli ojtás előnyei előtt. Mi azt gyakorlati tapasztalatból tanultuk meg.*

Most mondja ezt, mikor már a szőlész küzönség egy nagy része keserves sokszor kölesön vett pénzét, holmi haszontalan 20—40 ftos gépekért kidobta! . . .

Hát mint szakközeg: miért nem tette ezen kísérletet előbb? miért éppen most az 1895. évben? hiszen a sok ezer forintokkal fentartott telepek évekkal ezelőtt is rendelkezésére álltak? . . .

De ha azt még meggondoljuk, hogy az illető jeles szakfőú évek hosszú során szaklapot szerkesztett, ahol a csudbogár alaku ojtógépek rajzban jeltek meg, hosszú dicsőhimmusszal ajánlottak — hová jutunk? . . .

Hát akkor miért nem tett kísérletet, miért nem állta útját annak, hogy a hiszékeny minden szakértelmet felülről váró szegény szőlész évek hosszú során át ne károsodott volna, az ojtógépek bevásárlásával használatával?

Fájdalom! hogy annyi kár és elveszett idő után lett kísérlet téve! . . .

De mégis legyen dicsőretére mondva: *jobb késő mint soha!* . . . S így egész örömmel vesszük, hogy az eszközölt kísérlet nekünk adott igazat. Nem is kell valami nagy tudomány, a kéz és gépközötti különbséget elbírálni.

Először is gyorskezü ojtó ember, ha a vessző tiszta s kellő mennyiségben ált rendelkezésre, egy munka nap, reggel 6 órától este 6 óráig beoijt 320—340 dbot. A napszám ilyenkor 60—70 kr. Hát hol kell ennél olcsóbb előallítást kívánni? . . .

Az ember, amint az alanyon a váglapot megteszi: rögtön vágja a nemes gallyon is a váglapot, s egy pár percz múlva *már össze van kötve*; s így a váglapok nem szikkadnak ki. Mig ellenben a hüvely vagy gépek alkalmazásával, a váglapok órákon át hevernek, kiszikkadnak. S ha azok kézről kézre mennek, nemcsak kiszikkadnak, de sok esetben a lapokon valami *szenny is ragad*, mely azután a forradás tökéletességét hátráltatja.

Jelen cikkünkkel eddig azt akarjuk bizonyítani, hogy a párosítás-hoz a gépek nem alkalmasak, s azok legczélszerűbben szabad kézzel eszközöndők. Jövő számban a kivitel többi részeit fogjuk tárgyalni.

A szőlők foltozása.

Még a régi szőlészetben is gyakran előfordult, hogy egyik vagy másik tőke elveszett. Az új szőlőkulturánál ez a baj gyakoribb lesz, melynek sok előidéző oka is van.

Lehet a kézben eszközlött egybeforrott gyökeres ojtvány bár mily jól megválogatva, nem igen fog előállani oly eset, hogy *ott kimaradás ne történjék.*

Kimaradás történik az ültetés első évében, a magával hozott, észre nem vett betegség következtében. Később a tőke kiveszése beállhat különböző okoknál; nevezetesen, ha az kapáláskor kapával megsértetik; — ha télen a fejezet elfagy, és ha rosszul metszetik s. a. t. S így évről-évre állandóan lesz abban foltozni való.

Egyik szőlész olyan kérdést intézett egyik tanácsadóhoz, aki mellesleg mondva a nyilvánosság előtt is áll, hogy a kiveszett tőkékét miként pótolja? az illető uri ember nagy okosan azt tanácsolta, hogy *legalkalmasabb a hiányokat kész gyökeres ojtvánnyal foltozni.*

A válasz az illető tanácskérőnek nem egészen tetszhetett; mos hozzánk fordult, hogy hát mi mit tanácsolunk.

A mi tanácsunk az, kérdezze meg a kérdés tevő az ország bármelyt részében lakó ügyes régi szőlészt, hogy a régi boldog időben, miként foltozták a hiányokat? alig ha fogja azt a választ kapni, hogy a *hiányok gyökeres vesszőkkel foltoztattak.*

Még a régi időben is, midőn a szőlőfák oly lombosak magasak nem voltak, még akkor sem volt tanácsos az egyes hiányokat a harmadik és későbbi években oda vitt gyökeres vesszőkkel foltozni; hanem az üres hely mellett levő legközelebbi tőkén meghagytak egy, esetleg két szál vesszőt, azt hosszúra nevelték, s *összel vagy tavasszal az alkalmas vesszőt az üres helyre bedöntötték.*

Az első és második évben az anya tőkéről is nyervén táplálékot megerősödött; s harmadik évben *az anya tőkétől levágták.*

Ha a multban a kisebb lombzat mellett csak így birtak boldogulni a hiányok foltozásával, most a többszörösen dus fejlődésű tőkék között pláne a harmadik év után, *az odavitt gyökeres ojtványokkal foltozni az üres helyeket, merő képtelenség, azt tanácsolni pedig nevetség.*

A második évben, ahogy-ugy lehet az odavitt gyökeres vesszőkkel foltozni, de a reá következő években csak ott, ahol egy esomóban több tőke hiányzik.

Ha az elültetett ojtvány elvesz, legtöbb esetben kihajt a ripária. A kihajtott ripáriát leghelyesebb mihelyt alkalmas zölden beojtani, avagy ha alkalmas vastag fát nevelt: *azt ott helyben magas fás ojtással benemesíteni, az oromba lehuzni, s mint megfogamzott ojtványt öszszel a hiányzó helyre eldönteni.*

Ha pedig az ojtvány egészen elveszett, a legközelebbi ripária tőkén kell egy pár hosszú vesszőt nevelni, hogy a hiányzó helyre elérjen, s azután mint előbb mondtam: beojtani, s a hiányzó helyre dönteni. Ha pedig egyáltalában közel ripária nincs, akkor kényszerből kell az üres hely melletti oromba erős gyökeres ripáriát, ültetni hol ahogy-ugy megél, s néhány év mulva annyira megerősödik, hogy *ott beojtható, s a hiányzó helyre eldönthető.*

Ez az egyedüli helyes út a három évnél idősebb ojtványok között előforduló hiányok pótlására.

Két féle ojtás.

Az ékojtás.

I.

A helyben eszközölt ékojtás már eddig nagy tért hódított s hódítani fog a jövőben is, mert sokan adtak már eddig **abbeli nézetüknek** kifejezést, hogy a *helyben eszközölt ékojtások* *dusabb fejlődést mutatnak, s kevésbé annak kitéve a tőkék elsilányosodásának kiveszésének.*

Ezt mi is osztjuk. Mert tény az, hogy az 1886. évben kiültetett kész ojtványokból évenként mindig veszett s maig is vesz el valami; de a helyben eszközölt ékojtásoknál *ez csak jelentéktelen mennyiségben fordul elő.*

Az ékojtás tehát nézetünk szerint alig ha fog kiszorulni; s kérdés: *vajjon a jövő nem vezet e vissza bennünket ezen nemesítési eljárás-hoz?*

Vannak vidékek, ahol az ékojtással kezdték a szőlők felujtását, s ma napig sem bánták meg. A sok közül csak Nagy-Marost említem. Ott 8—10 évvel ezelőtt kezdték ékojtásokkal nemesíteni, s még maig is szépen díszlenek az ojtványaik.

Az igaz, hogy az ékojtással, különösen ha az alanyok nem egyszerre állottak be: a siker hosszadalmasabb, s több évig hézagos a szőlő. De ez a kézben eszközölt kész gyökeres ojtványok kiültetésénél sincs más képen.

Az ékojtásnál az első években hézagos a szőlő, míg lassan betelik; a kész gyökeres ojtványoknál pedig évenként vesz az ojtvány, s így itt évek folyamán áll be a hézagosság.

Hogy félre ne értessünk, jelen soraink: *nem a kész ojtványokkal telepítés ellen,* de az ékojtás érdekében kelt azért is, mert többen vannak, akik e kevesebb kiadással járó felujtáshoz folyamodtak, s először is telepüket alanyvesszőkkel ültették be. Ezeket akarjuk bátorítani, hogy *csak haladjanak a tervezett ékojtás útján.*

Mi azt hisszük, hogy a szőlők felujtását ezelő törvény értelmében sem lesz az kimondva, hogy csak azok részesülnek kölcsönben, *akik kész ojtványokkal telepítenek;* de szabad akaratára bizatik a tulajdonosnak, hogy bár mily nemével az ojtványnak telepítse be szőlőjét.

Az ékojtás ha az kellő szakértelemmel kezeltetik, rendesen fényes sikert ad; s ha fordulnek elé sikertelenségek, azok *a kivétel hiányosságára vezethetők vissza.*

A tapasztalat beigazolta, hogy a korán eszközölt ékojtás nem ad annyi sikert, mintha az kellő időben eszközöltetik.

Az ékojtás helyben a földön eszközöltetvén, a legnagyobb figyelem mellett is ritka esetben lehet azt úgy keresztül vinni, hogy a metszlapok legalább valamelyes része a levegővel és a nedvességgel ne érintkezzen. Oda kell tehát törekedni; hogy *a nemesítés után a forradás mielőbb bekövetkezzen.*

Ha kora tavaszon ojtunk, például márczius hó elején, amikor még a

tőke vegetációja meg sem indult, vagy felette csendes: a *forradás nem alhat be*. Tudvalevőleg a marczius szeles időjárással szokott lefolyni; ha van közötté néha-néha kellemes meleg napos idő is, de az még nem olyan, hogy a *földet teljesen át melegítse*. Sőt az egyik napon az átmelegedett talaj, a másik hűvösebb vagy hidegebb napon vissza kihül.

Legtöbbször így tart ápril hó közepéig. Ha most már a tavasz hideg szeles idővel folyik le, a nemesítésnél eszközölt hasítás és vágás folytán támadt váglapokat, a szél illetőleg a levegő beszikkasztja: *ez esetben a siker ki van zárva*. Ha a marczius és ápril eleje esős idővel jár le, a nedvesség a metszés okozta hézagokba hatol és a siker ismét kivan zárva.

Leghelyesebb dolog, ha az ékojtást ápril hó második felében eszközöljük. A természet törvényei szerint a vegetáció ilyenkor már erős, a hideg szelek megszűnnek, az esőzés legtöbbször rövidebb ideig tart, s mindezek mellett a fő dolog az, hogy az erős vegetáció mellett a forradás 8—10 nap alatt beáll. S ha egyszer a forradás kezdetét vette: a folytatás és siker biztos.

Tehát a fő elv az, hogy az ékre eszközölt nemesítés mivel kevesebb ideig vesztegeljen: azért *helyben ékre ojtani, ápril hó második fele előtt nem tanácsos*.

Magas fásajtás.

II.

A magas fás ojtásnak nevezzük azt, ha az alanyon meghagyott szálvesszőt elég magasan benemesítjük, s azt az oromba ideiglenesen lebuktatjuk

Ezen eljárás egész új keletű. Nem dísekszünk vele ha azt mondjuk, ezen eljárást legelőször mi hoztuk nyilvánosságra.

Ezen eljárásnál legkevesebb költséggel legtöbb ojtványt lehet elő állítani.

Ha valaki az ojtványokat eladás céljából, vagy saját céljaira akar készíteni: *forduljon ezen eljáráshoz*.

Oly erős, oly gyökeres ojtványokat más eljárással alig s csak rendkívüli esetben lehet elérni. S míg a kézben eszközölt ojtványokról 35-40 % sikert jó eredménynek neveznek, addig ezen módozattal, jó helyes kivitel mellett 80-95 % tóli sikert lehet biztosítani.

A jó helyes kivitel a következő. Ha az alany tőkén a vesszők erősek, azokból 5—7 sőt 8 szálat is meghagyunk; ha kevesebb szál van rajta, kevesebbet. A 8 szálat mint maximumot mondjuk.

Ezen vesszőket egy métertől fölfele fokozatosan elmetszük úgy, hogy a vesszők egymással 10—15 méternél hosszabbak legyenek, s azokat azután egészen fent benemesítjük. Viaszszal bevont raffiával vagy erősebb spárgával bekötjük; nem sűrűn, de oly ritkán, hogy a vessző a kötés között látható legyen.

A beajtás után, homokmentes tiszta agyagból gyurt, s kevés marharágyával kevert durva péppel az ojtás helyét és végét vastagan be kentük, s kissé megszikkadni hagyjuk.

A szkkadásra 10—15 percz időt kell hagyni

Amint így bevan nemesítve és kenve. akkor a tőke egyik oldalától az oromba egy csatornát csinálunk, s abba az ojtványokat lehuzzuk, s hogy fel ne ugorjanak, *kis csapocskákkal a földre szorítjuk*, s földdel de nem vastagon betakarjuk úgy, hogy semmi ki ne látszódjék. S minden egyes nemesítéshez, azon a helyen, ahol a nemesítés fekszik: ösmertetés végett egy *kis karót szurunk azért*, hogy a munkás tudja, hogy ott nemesítés fekszik; s hogy ha a nemes kihajtott, a *hajtások hozzá köthetők legyenek*.

E célra legalkalmasabb a zsindele, mely 6—8 részre elhasítható.

Minél magasabban fekszik a lehuzott vessző, a nap melege annál jobban éri, annál előbb ver gyökeret s annál jobban indul a vegetáció.

Ha egy tőn kevés ojtvány van, akkor az a tőke egyik oldalán lévő oromba húzható; ha több ojtás van rajta, *két oldalra is húzható*.

Magától értetődik, hogy az anyján élő ojtvány sokkal nagyobb sikert ad, mint ha azt mint sima vesszőt, helyezzük a földbe.

Az év őszén azután nagy mennyiségű ojtvánnyal rendelkezünk. Most az elbánás tőlünk függ. Ha tetszik egyszerre kész ojtvány szőlőnk lesz; amenyiben a kész ojtványokat a rendes helyére eldöntjük; a felesleget pedig levágjuk s tetszés szerint értékesítjük. Vagy ha tetszik, az egészet levágjuk.

Miután pedig ezen műveletnél az anya tőke még mindig hozott hajtásokat, azokat még ez év nyarán zölden beojthatjuk, vagy ha tetszik: jövőre hasonló módon leendő nemesítés végett meghagyjuk.

Ezen nemesítést lehet ékre is, lehet angolnyelven párosítással is eszközölni.

Az így magasan eszközölt ékojtást sokkal szabályosabban lehet keresztül vinni mint a földön. Mert jobban hozzá lehet férni; mert előttünk van és a legkisebb hézag is látható. Azért ha tovább is van a földben össze forradás nélkül, a metszlapok kiszáradása kevésbé áll be, és a nedvesség is kevésbé fér hozzá.

A magas ojtás, illetőleg fásojtás angol nyelvű párosítással is eszközölhető; mivel vele egész szabadon kezünk ügyében foglalkozhatunk.

Most az a kérdés, melyik eljárással nemesítsünk?

Mindkettővel. És pedig a munkabeosztás elvéinél fogva azért, mivel a jó ojtó emberből kevés van, ami van, annak idejét okosan kell kihasználni.

Kora tavasszal ha a tőke csak a legkisebb életjelét adja a vegetációnak: *a magas fásojtást azonnal meg lehet kezdeni*.

Előbb azonban a tőkét hozzá kell idomítani illetőleg készíteni.

Idomítás illetőleg készítés alatt azt értjük, hogy akkor, midőn a nemesítés történt: a tőke egész nedve a nemesítés fejlődésére irányítassék. Más szóval: *akkor a tőkén nyílt seb, melyen át a nedv elfolynék — ne legyen*.

Tehát előkell a tőkét készíteni úgy, hogy amint a szőlő kinyitott, a tőkét az ojtáshoz előkészítve kell megmetszeni; s azután várni a nemesítéssel, míg a metszés helyei beheggednek, s a nedv folyás megszűnt.

A metszésnél meg kell hagyni azon szálvesszőket, melyek nemesítés alá kerülnek ; az ojtásra nem alkalmas vesszőket pedig a tőkéről le kell vágni.

A magas fásajtást a vegetáció jelentkezése alkalmával amint a metszés által okozott sebhelyeken a nedv folyás megszűnt: azonnal meg lehet kezdeni, és pedig előbb *az angolnyelűes párosítást*, mivel ez szabályos összetételénél fogva, a levegő és a nedvesség káros hatásával tovább daczol. Azután következnek *az ékkel való* nemesítés.

A magas fás ojtás eszközlését szőlész társaink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk. Mi rendkívül eredményeket értünk el vele, és azt hisszük, ha ezen eljárás ismertté leend: nagy *tért hódít*.

Kün a szőlőben.

A február hó még mindig a pihenő hava a szőlésznek ; mert ilyenkor a hó és a fagy miatt nem lehet a szőlőkben foglalkozni.

Azonban a jó szőlész talál dolgot ilyenkor is.

Foglalkozhatik a karók készítésével, ha télre ki lettek szedve azok, esetleges faragásával.

Ha a karók készen és kiszáradva vannak, lehet azok végeinek kátványozását avagy rézgaliczos oldatban való telítését eszközölni, persze oly helyiségben ahol kellő meleg van.

Lehet a trágya hordást is végezni. A hó vége felé lehet az őszej elmaradott döntéseket eszközölni.

Különösen ha magas fásajtást készítettünk, s azokat az ősssel nem dönthettük el: azt a nagyobb fagyok elmúltával döntögethetjük.

A kézben ojtások is megkezdhetők e hó végével, úgy azonban, hogy az ojtványok eliskolázásokig előkészített elég melegségű vermekben, vagy pinczékben helyezendők el.

A téli fagy és a szőlővessző.

Némely télen a hideg nagy kárt tesz a künhagyott szőlővesszőkben.

A fagy kétféleképen áll be. A nagy hidegben, különösen a lapos helyeken levő szőlővesszők rügyei mind elfagynak, amikor még a magas partoldalokon épen maradnak.

A fagy kár a rendesnél nagyobb hideg következménye, a melyre befolyással van a szőlő rügyének fejlődése is.

A kevésbé beérett szőlőrügy vagy a hosszú meleg időjárás által már ősssel meghajtott dültebb rügy: hamarabb elfagy, mint az érett de őszzel meg nem hajtott rügy.

Tekintetbe véve, hogy a mult ős hosszú s mondhatni majdnem meleg

volt: *sok helyen a szőlő rügyeit meghajtotta* s így elébe nézhetünk annak, hogy bár a télen ez ideig valami rendkívüli hidegek nem voltak: *azért mégis sok szőlőrügy elfagyott.*

A másik eset midőn nemesak a szőlőrügye fagy el, de a szőlővessző héja is meg fagy. Ez az esetben fordul elő, *ha a szőlővesszőt zuz borítja*, s ekkor hirtelen reá süt a nap anélkül, hogy a szél a zuzot a szőlővesszőről leverné: a zuzt a nap melege elolvasztja, s az elolvadt vizet a *hideg ismét megfagysztja.*

A megfagyott víz jég alakjában a vesszőn marad, s ahol a jég érintkezik a vessző részével: *ott a vessző héján vagy rügyén* beáll a fagy, az elromlás.

A szőlővesszőn a fagy okozta rügy kárt úgy ösmerjük meg, ha a rügyet lecsipjük. Az egészséges rügy *zöld*; a fagyos rügy *tapló színű!* Ha a vessző héját megmetszük gyengén késsel és a héj alatt *zöld: egészséges*, ha *barna színű: elfagyott.* Ekkor a héj alatt nyálkás folyadék van.

Ha csak a rügyek vannak és pedig szórványosan elfagyva, és ha a vesszőre nagy szükségünk van, okkal móddal használhatjuk úgy, hogy a vesszőt kévébe kötve meleg helyen kevés vízbe állítjuk. Az *egészes rügy megduzzad az elfagyott visszamarad.*

Ha a héja is megfagyott a vesszőknek, akkor már a baj *nagyobb* mert itt nagyon bajos másként mint a héj leszedésével a fagykárt megismerni.

A vessző azon részén, ahol a héján elfagyott: prontosodás áll be, mely ha elültettetik is, előbb-utóbb a tőke ha nem is halálát, de csenevészségét idézi elő. Mivel a fenésedés tovább terjed. Azért a héjain is megfagyott vessző a tűzre való.

Ellenben azon vesszők, ahol csak a rügyek fagytak el, az előbb mondott alapon még ojtáshoz is használhatók, oskolázásra pedig eléggé jól; mert a rügyeknél rendszeren az első *„ „* rügy, mely jobban ki volt fejlődve: *fagyott el*; míg a fiók rügyek épek, melyek azután egész rendszeren annak idejében elétörnek.

Kérdések és feleletek.

181. **Kérdés** Határunkban a filoxera még nem konstatáltatott: szabad-e amerikai szőlővesszőt hozzánk be hozni?

A. S

Felelet. Kérésére a miniszteri rendelet adja meg a választ, amely a filoxera mentes községekbe a szőlővessző szállítást eltiltja; s kivételes helyekről is, a beszállítási engedélyért folyamodni kell.

182. **Kérdés.** A múlt év tavaszán egy ügynök járt nálunk s egy csomó yorkmaderiát nekem is a nyakamba csapott. Kérdém: érdemes lesz-e mint direkttermőt megtartani? Avagy helyes lesz-e ha ez év tavaszán ékre beojtani?

K. Madaras

A. J.

Felelet. A york-Madeira mint direkttermő a terjesztésre nem ér-

demes. Azonban ha már beállott: hát ojtassa be ez év tavaszán ékre. Még él, majd csak terem. De annak szaporítása egyáltalában nem ajánlatos. Hiszen a neve is mutatja, mert őt *koldus-szőlőnek* nevezik.

183. **Kérdés** Uj előfizető vagyok, s bár lehetett már ezen kérdés tárgyalva, de miután számosan lehetünk uj előfizetők, s azok között többben akik ohajtják tudni, tehát kérdem: mikép és miként rakjam el ripáriámat előgyökereztetés czéljából a verembe?

J. Kis-Kér

D. E.

Felelet. A ripária vesszők először az alsó végüknél a bütyök alatt vágandók el; azután az alsó bütyök között a haj helylyel-közzel leszedendő, azután 50—100 szálonként csomóba kötendő, úgy, hogy az alsó végei egyenlően álljanak.

Ezen vesszők április elején midőn a föld fölmelegedett egy e czélra ásott 35 cm. széles és 60 cm. mély verembe fordítva berakandók úgy, hogy a csomó vessző összevert alsó vége fölfelé legyen; rajta egy karó átdugandó és a csomó vessző fordítva, a gödörbe a karón felakasztandó. Ha ezzel így az árok végig megtöltetett, az árok és a vesszők közötti hézag szalmával kitömendő, s a vesszőre végig két ujnyi vastagon, körül vagy a fáról leszedett moha rakandó és annak a tetején két ujnyi rostált föld el helyezendő.

A föld tetejére fris ha lehet lótrágya teritendő jól vastagon; azután az egész erősen megöntözendő, s földdel jól betakarandó.

Nyolcz naponként akkor mikor meleg idő van, langyos vízzel megöntözendő, és 5 hét eltelte után ha kiszedi; *akkor már nagy részben gyökereket hoztak vagy pedig erősen meggombásodtak.*

Ez az előgyökereztetés legegyszerűbb és legbiztosabb módja.

184. **Kérdés.** Mi oka annak, hogy az idén nem adott ki a kormány oly füzetet, melyben az egyesek által eladásra szánt európai és amerikai szőlővesszők feltüntetve vannak? ... S miért nem hirdeti a kormány, hogy mely állami telepen van és minő eladó szőlővessző?

Én az otthelló szőlőt sokra becsülöm nemesak azért, mivel dusan terem, de azért mert benne kitűnő festanyag van. Kérdem jó lenne-e ha én ripariába otthellót ojtatnék?

Bpest

D. K. S.

Felelet. Hogy miért nem adott ki a kormány mult ősszel oly ki-mutatást, melyben az eladásra szánt szőlővesszők felsoroltattak, azt uraságod ott Bpesten lakván az illető szakközegektől könyebben megtudhatná. Ha azonban a kérdés hozzánk intéztetett, válaszolunk annyit, mennyiről mi az illetékes helyről értesítést nyertünk.

Miután az egyes eladók, bejelentésüknél jóval magasabb árakat követeltek a vesszőkért mint a kormány gondolta, ezért *nem lettek az eladásra bejelentett vesszők között téve* Miután pedig a kormány ez évben több szőlőtelepet szándékozik beültetni: vessző eladási szándékát akkorra tartja fel, ha marad készlet. Mindezekből az a tanuság: *ez évben jó lesz a beszerzéssel sietni.*

Az otthelló vesszőt illetőleg önnek is csak azt mondhatjuk amit

már az unalomig elmondottunk, hogy nálunk az othelló *tíz évet betöltött*, s rajta a visszaesésnek semmi nyoma sem található.

Ha van vöröses-feketés jó dus talaja: *minek okoskodik az ojtással?* . . . Ugy is több évig élél. Ha később esetleg megszénkénegeztetik, *akkor meg a gyengébb talajban is fentarthatja.*

Azért, hogy dusan teremjen, nem kell ojtani. Hiszen így is bámulatos nagy termést ad.

185. **Kérdés.** Ugy tapasztaltam, hogy a jaquez mint sima vessző nehezen ered, honnét van ez? s viszont azt olvastam, hogy sima jaquez alanyon eszközölt kézbeleni ojtás elég sikert ad. Való-e ez? . . . s ha igen, miben rejlik az, hogy az ojtásnál nagyobb a megeredési százalék, mint ha a sima jaquez maga ültettetik ki?

Győr.

F. G.

(Válasz a jövő számban.)

Eladunk :

100 ezer válogatott vegyes sima ripáriát.		
ojtás alá való ezre	15 frt.
ültetni való »	8 »
oskolázni való »	4 »
50 ezer sima jaquezt		
ojtás alá való ezre	12 »
ültetni való »	6 »
8 ezer gyökeres othellót, ezre	30 »
5000 sima herbemont		
első osztály		12 »
másod osztály		6 »
30 ezer sima othellót, ezre		
első osztály		20 »
másod osztály		10 »
Aki othellót rendel, egy- két üveg othelló bort díjtalanul kap.		
2000 gyökeres kadarka ojtványt, ezre	130 »
Nemes vesszőket :		
Három magú nemes kadarka, válogatva ékojtáshoz, ezre	10 »
» » » » párosításhoz » »		8 »
» » » » vegyesen » »		5 »
Rozsdás muskolat válogatva ékojtáshoz ezre	15 »
» » » párosításhoz »		10 »
» » » vegyesen »		8 »
Más nemes borfajok ezre		6 »
Csemege szőlővesszők ékojtáshoz, száza		3 frt — kr.
» » párosításhoz »		2 » 50 »
» » vegyesen »		2 » — »

A megrendeléseknél kérünk 25%-töli előleget, és egyúttal körülírni : hogy hol van a vasuti vagy hajózási leadó állomás. Hozzánk intézett levelekhez kérünk 1 db 5 kros bélyeget csatolni, s azonnal válaszolunk.

Nyomatott Kohn L. könyvnyomdájában Gyöngyösön.